

TEM Toimialapalvelu • Syksy 2017

Pk-toimialabarometri

Sosiaali- ja terveystalvet



www.tem.fi/toimialapalvelu



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina. Tämän lisäksi Työ- ja Elinkeinoministeriön toimialapalveluiden toimeksiannosta tuloksia julkistetaan toimialaryhmittäisinä raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä. Tämän lisäksi tuloksia verrataan myös teollisuus- ja palvelualan yrityksiin kokonaisuudessaan.

Syksyn 2017 Pk-yritysbarometri perustuu 4 662 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämistarpeita ja – esteitä sekä digitaalisuutta liiketoiminnassa. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty omistajavaihdosta sekä muotoilun hyödyntämistä liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannenäkymistä ovat jatkuneet positiivisina keväästä 2017. Koko maan pk-yrityksistä 47 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 9 % huononevan. Saldoluku on nyt +38 kun se edellisellä mittauskierroksella oli +35. Sosiaali- ja terveystalvet alalla yleiset suhdannenäkymät ovat saldoluvin perusteella heikkomat kuin koko maassa ja jäävät hieman myös kevään odotuksista (+28 => +24).

Sosiaali- ja terveystalvet alalla pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat saldoluvin perusteella myös hieman heikkomat kuin keväällä. Alan pk-yritysten edustajista 16 % arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 7 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluviaksi muodostuu +8 (keväällä 2017 +13). Koko maassa työllisyysnäköymät ovat vastaavat kuin keväällä saldoluvin ollessa myös nyt +16.

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (37 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoii 3 % koko maan pk-yrityksistä. Toimialaa edustavissa pk-yrityksissä on voimakkaasti kasvuhakuisia sekä mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä vähemmän ja asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä hieman muita ryhmiä enemmän. Alan pk-yritysten vastaajista 5 prosenttia arvioi yrityksensä toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, kun keväällä näin arvioi 1 prosentti. Investoinnit koko maassa ja henkilöstön koulutus toimialalla ovat eniten toteutettuja uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kansainvälistyminen

Joka viidennellä koko maan ja 7 prosentilla toimialan pk-yrityksistä on vientiä tai liike-toimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksistä suoraa tuontia on joka seitsemännellä ja toimialalla yhdellä prosentilla.

Kehittämisen tarpeet ja esteet

Pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Pahimpina kehittämisen esteinä koetaan kilpailutilanne ja kustannustaso. Toimialalla kuitenkin yritystoiminnan sääntely nousee edellisiä merkittävämmäksi.

Digitaalisuus liiketoiminnassa

Internet kotisivut, sosiaalinen media ja pilvipalvelut ovat pk-yrityksissä yleisimmin hyödynnetty tai käytetyt digitaaliset työkalut/palvelut.

Muotoilun hyödyntäminen liiketoiminnassa

Muotoilua hyödyntää liiketoiminnassaan alle puolet koko maata ja toimialaa edustavista pk-yrityksistä.

Omistajanvaihdos

Puolet koko maan ja kolme viidestä toimialalta vastanneista pk-yrityspäätäjistä ei ole suunnitellut omistajanvaihdosta lainkaan.

Sisällys

| | |
|---|----|
| ESIPUHE..... | 2 |
| SISÄLLYS | 4 |
| 1. JOHDANTO | 5 |
| 1.1 Barometri..... | 5 |
| 1.2 Aineisto | 6 |
| 2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS | 7 |
| 3. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT | 8 |
| 4. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN..... | 11 |
| 5. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN | 13 |
| 6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN TARPEET JA ESTEET..... | 15 |
| 7. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA | 17 |
| 8. MUOTOILUN HYÖDYNTÄMINEN LIIKETOIMINNASSA..... | 19 |
| 9. OMISTAJANVAIHDOS..... | 20 |

Pk-toimialabarometri, syksy 2017, toimialaraportti



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

taloustutkimus

Pk-yritysbarometri, syksy 2017

Toimialaraportti, Sosiaali- ja terveystalot

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyviä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Bisnoden yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koko-luokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 4 662 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2017. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja toimialan vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Mika Kuismanen ja ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranevat 39,4 %, huononevat 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat vastanneista sosiaali- ja terveystalvetuista edustavista yrityksist. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa kytetn laskentaperusteena, koska tllin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleist kskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

Taulukko 1. Taustatietoja toimialalta vastanneista yrityksist

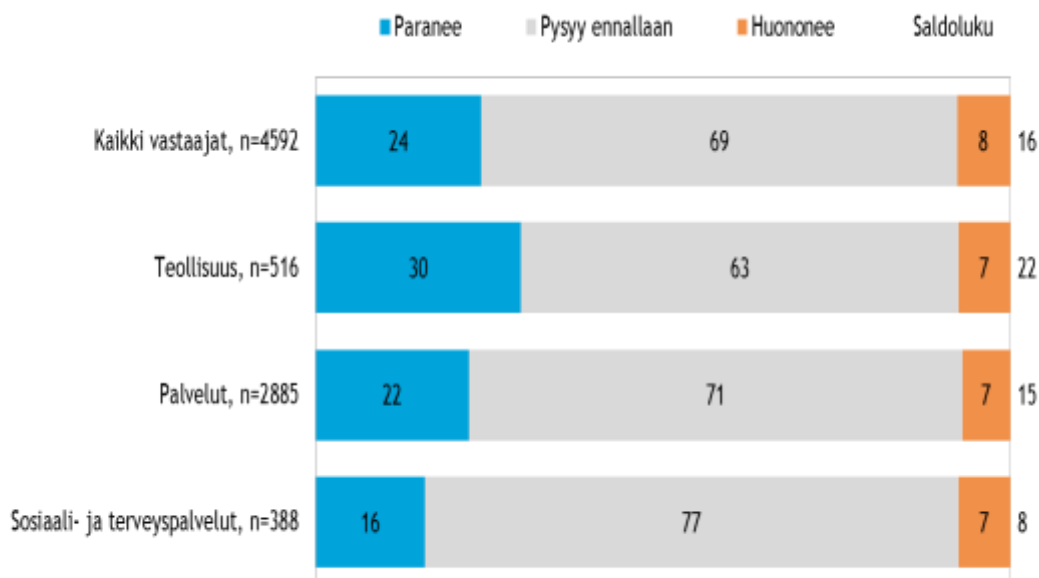
| | | n= | % |
|--|--|-----|-----|
| Toimialaryhm | Sosiaali- ja terveystalvet | 392 | 100 |
| Toimiala | Lkriasemat, yksityislkrit ja vastaavat erikoislkripalvelut | 37 | 9 |
| | Hammaslkripalvelut | 33 | 8 |
| | Fysioterapia | 56 | 14 |
| | Muu terveystalvet | 112 | 29 |
| | Lasten ja nuorten laitokset ja ammatillinen perhehoito | 21 | 5 |
| | Muut sosiaalihuollon laitospalvelut | 28 | 7 |
| | Vanhusten ja vammaisten sosiaalihuollon avopalvelut | 56 | 14 |
| | Muut sosiaalihuollon avopalvelut | 49 | 13 |
| Liikevaihto 2016 | alle 0,2 miljoonaa euroa | 267 | 70 |
| | 0,2-0,49 miljoonaa euroa | 57 | 15 |
| | 0,5 - 0,99 miljoonaa euroa | 30 | 8 |
| | 1,0-1,49 miljoonaa euroa | 9 | 2 |
| | 1,5-1,99 miljoonaa euroa | 5 | 1 |
| | 2,0-4,99 miljoonaa euroa | 11 | 3 |
| | 5 miljoonaa euroa tai yli | 5 | 1 |
| Yrityksen kasvuhakuisuus | Voimakkaasti kasvuhakuiset | 21 | 5 |
| | Kasvuhakuiset | 102 | 26 |
| | Asemansa silyttjt | 131 | 34 |
| | Ei kasvutavoitteita | 114 | 29 |
| | Toimintansa lopettavat | 19 | 5 |
| Yrityksen perustamisvuosi | Ennen 1990 | 40 | 10 |
| | 1990-1999 | 52 | 13 |
| | 2000-2009 | 141 | 36 |
| | 2010- | 158 | 40 |
| Markkinat, joilla toimii pasiasiallisesti | Paikallisilla tai alueellisilla | 359 | 92 |
| | Valtakunnallisilla Suomilla | 27 | 7 |
| | Kansainvlissill | 3 | 1 |

2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

Työllistämisodotukset ovat koko maassa saldoluvin perusteella vastaavat kuin keväällä 2017. Syksyn pk-yritysbarometrin vastaajista joka neljäs (24 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja alle joka kymmenes (8 %) arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Kuten keväällä, myös nyt saldoluvi muodostuu +16. Palvelutoimialan suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvin perusteella samankaltaiset ja teollisuudessa hieman positiivisemmat kuin koko maan pk-yrityksissä.

Sosiaali- ja terveystalvujen toimialalla suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat hieman heikommät kuin viime keväänä, ja jäävät saldoluvin perusteella myös koko maan ja vertailutoimialojen pk-yrityksiä heikommiksi. Toimialan vastaajista 16 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja henkilökunnan määrän pienenemistä ennakoii 7 %. Saldoluvi muodostuu nyt +8, kun keväällä 2017 saldoluvi oli +13.

Kuva 1. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

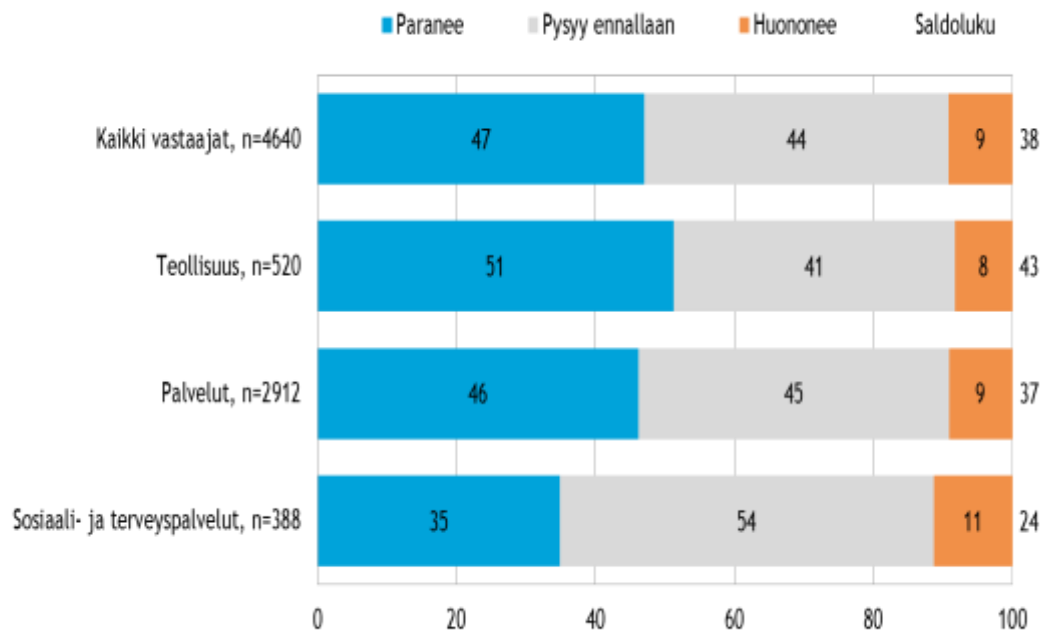


3. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten lähiajan suhdannenäkymiä kuvaavan saldoluven (+38) kehitys on jatkunut hienokseltaan positiivisena keväästä 2017 (+35). Vajaa puolet (44 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 47 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 9 % huononevan. Palvelualoilla sekä teollisuudessa suhdannenäkymät ovat saldoluven perustella myös hieman toiveikkaammat kuin keväällä 2017.

Sosiaali- ja terveystalvujen toimialan pk-yritysten vastaajat arvioivat lähiajan yleiset suhdannenäkymät selvästi positiivisiksi, mutta heikommiksi kuin koko maassa, teollisuudessa ja palvelutoimialalla. Toimialalla suhdannenäkymät jäävät hieman kevään arviosta saldoluven ollessa nyt +24, kun se keväällä 2017 oli +28.

Kuva 2. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku %



Taulukko 2. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

| | Suurempi | Yhtä suuri | Pienempi | Saldoluku |
|---|----------|------------|----------|-----------|
| Liikevaihto | | | | |
| Koko maa | 52 | 35 | 13 | 40 |
| Teollisuus | 60 | 31 | 10 | 50 |
| Palvelut | 52 | 35 | 13 | 39 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 41 | 42 | 17 | 24 |
| Investointien arvo | | | | |
| Koko maa | 23 | 58 | 19 | 4 |
| Teollisuus | 34 | 46 | 19 | 15 |
| Palvelut | 20 | 61 | 19 | 1 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 13 | 63 | 24 | -11 |
| Viennin arvo | | | | |
| Koko maa | 15 | 69 | 16 | -1 |
| Teollisuus | 34 | 55 | 11 | 23 |
| Palvelut | 13 | 71 | 16 | -2 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 3 | 81 | 15 | -12 |
| Tuonnin arvo | | | | |
| Koko maa | 11 | 74 | 15 | -4 |
| Teollisuus | 18 | 71 | 12 | 6 |
| Palvelut | 5 | 79 | 16 | -11 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 2 | 82 | 15 | -13 |
| Palkkakustannukset henkilöä kohden | | | | |
| Koko maa | 40 | 53 | 7 | 33 |
| Teollisuus | 42 | 52 | 6 | 36 |
| Palvelut | 39 | 55 | 7 | 32 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 30 | 65 | 5 | 26 |
| Materiaalien hinnat | | | | |
| Koko maa | 44 | 52 | 4 | 40 |
| Teollisuus | 60 | 37 | 3 | 57 |
| Palvelut | 37 | 59 | 4 | 33 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 39 | 59 | 2 | 36 |
| Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat | | | | |
| Koko maa | 41 | 54 | 5 | 37 |
| Teollisuus | 39 | 56 | 5 | 34 |
| Palvelut | 39 | 56 | 4 | 35 |
| Sosiaali-ja terveystalvet | 36 | 59 | 4 | 32 |

| Kannattavuus | | | | |
|---|----|----|----|-----|
| Koko maa | 39 | 46 | 14 | 25 |
| Teollisuus | 42 | 46 | 12 | 30 |
| Palvelut | 40 | 46 | 14 | 26 |
| Sosiaali- ja terveystalvet | 31 | 52 | 16 | 15 |
| Vakavaraisuus | | | | |
| Koko maa | 38 | 53 | 9 | 29 |
| Teollisuus | 39 | 55 | 7 | 32 |
| Palvelut | 39 | 53 | 8 | 30 |
| Sosiaali- ja terveystalvet | 30 | 61 | 9 | 21 |
| Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys | | | | |
| Koko maa | 30 | 62 | 8 | 22 |
| Teollisuus | 37 | 59 | 4 | 33 |
| Palvelut | 33 | 59 | 8 | 25 |
| Sosiaali- ja terveystalvet | 31 | 61 | 8 | 23 |
| Tilausten määrä | | | | |
| Koko maa | 48 | 40 | 11 | 37 |
| Teollisuus | 55 | 38 | 7 | 48 |
| Palvelut | 48 | 40 | 12 | 36 |
| Sosiaali- ja terveystalvet | 36 | 50 | 14 | 23 |
| Panostukset kansainvälistymiseen | | | | |
| Koko maa | 15 | 69 | 17 | -2 |
| Teollisuus | 30 | 60 | 11 | 19 |
| Palvelut | 15 | 69 | 16 | -1 |
| Sosiaali- ja terveystalvet | 6 | 76 | 18 | -11 |

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa liikevaihdon kasvuun (+40) sekä materiaalien hintojen nousuun (+40) uskotaan koko maassa saldolukujen perusteella yleisimmin. Myös palkkakustannusten kasvuun ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Odotukset liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä ovat koko maan pk-yrityksillä vastaavat kuin keväällä 2017. Odotukset investointien arvon kehityksestä ovat koko maassa lähes vastaavan tasoiset kuin keväällä saldoluvin ollessa nyt +4 (keväällä +3).

Sosiaali- ja terveystalalla uskotaan kevään tapaan vahvimmin materiaalien hintojen nousuun (saldoluku +36). Lopputuotteiden ja palvelujen hintojen nousuun (+32) uskovia on toimialalla seuraavaksi eniten. Liikevaihdon, kannattavuuden, vakavaraisuuden ja tilausten määrän kehitysnäkymät ovat toimialalla saldolukujen perusteella nyt hieman heikommat kuin keväällä 2017. Myös arviot muiden osatekijöiden kehitysnäkymistä ovat pääosin heikommat kuin keväällä.

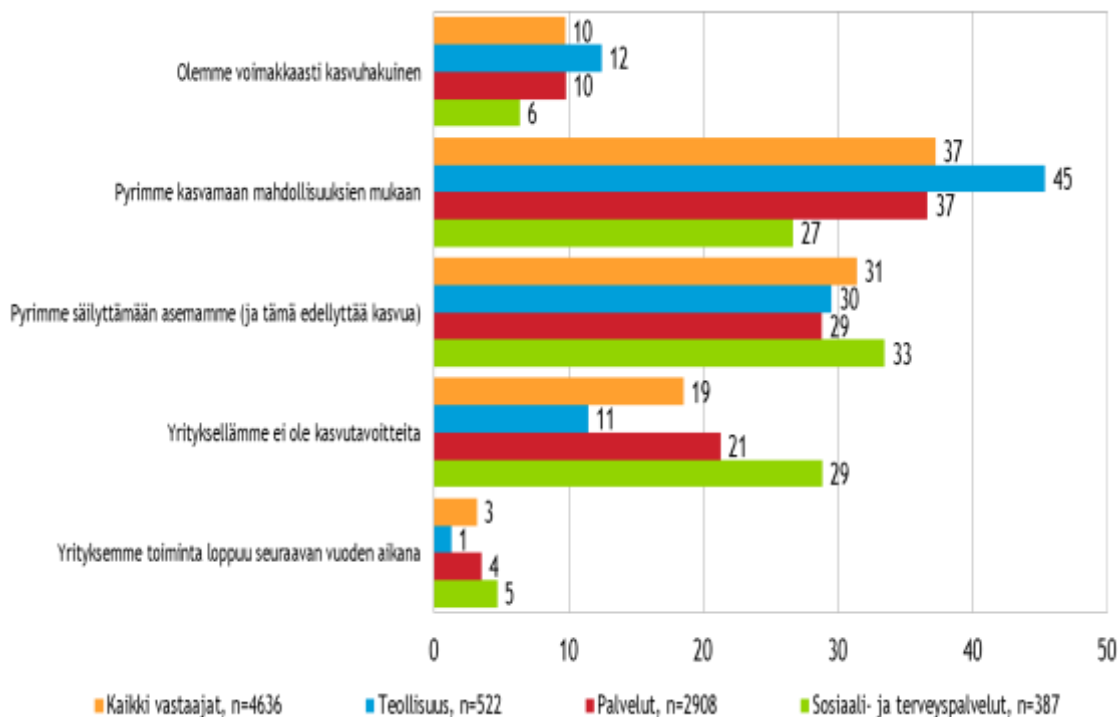
4. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (37 %). Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksistä on jonkin verran vähemmän, 31 %. Yritystoiminnan loppumista ennakoii 3 % koko maan pk-yrityksistä (kevällä 2 %).

Sosiaali- ja terveystalvet edustavissa pk-yrityksissä on voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä vähemmän kuin koko maassa ja vertailutoimialoilla. Mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä on alalla myös vähemmän ja asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on alalla sen sijaan muita ryhmiä aavistuksen enemmän. Toimialan pk-yritysten vastaajista viisi prosenttia arvioi yrityksensä toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, mikä on neljä prosenttiyksikköä enemmän kuin viime keväänä.

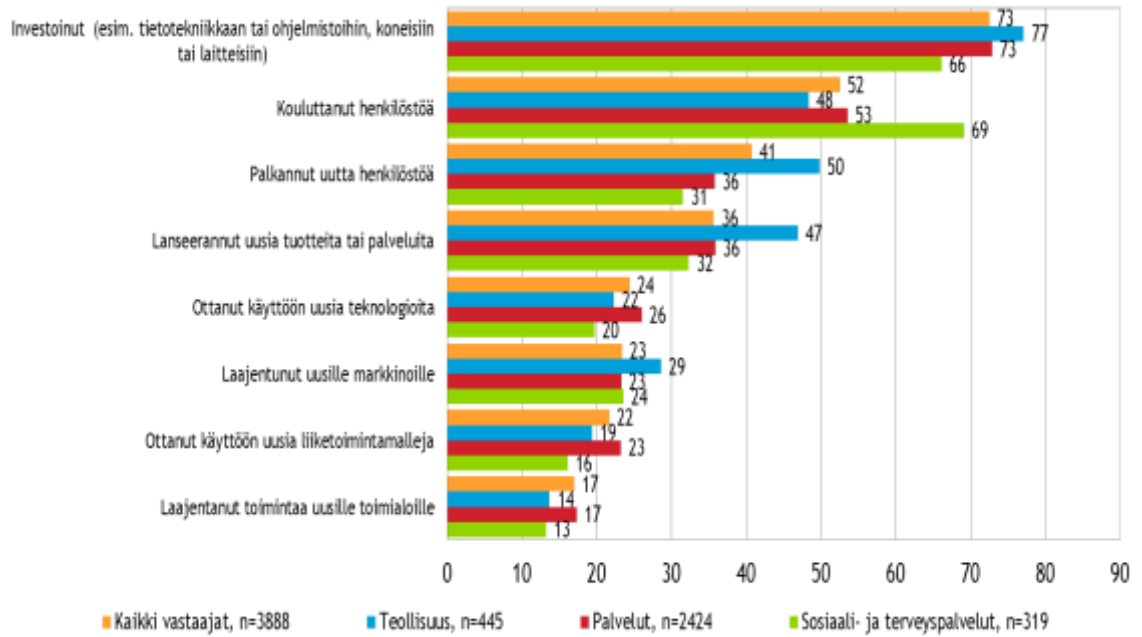
Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on yhteensä koko maassa hieman vähemmän kuin kevällä 2017 (50 % => 47 %). Myös sosiaali- ja terveystalvet alalla tämä osuus on pienempi kuin kevällä (40 % => 33 %).

Kuva 3. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %



Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maassa pk-yritysten eniten toteuttamia uusiutumiseen liittyviä toimia. Sosiaali- ja terveystalalla on panostettu henkilöstön koulutukseen suhteellisesti koko maan ja vertailutoimialojen pk-yrityksiä enemmän ja investointeja tehty hieman vähemmän. Muilta osin sosiaali- ja terveystalalla tehtyjen uusiutumistoimien osuudet eivät merkittävästi poikkea koko maan tuloksista. Kevään 2017 tuloksiin verrattuna on henkilöstön koulutukseen panostettu toimialalla jonkin verran vähemmän kuin keväällä.

Kuva 4. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */



*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

5. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

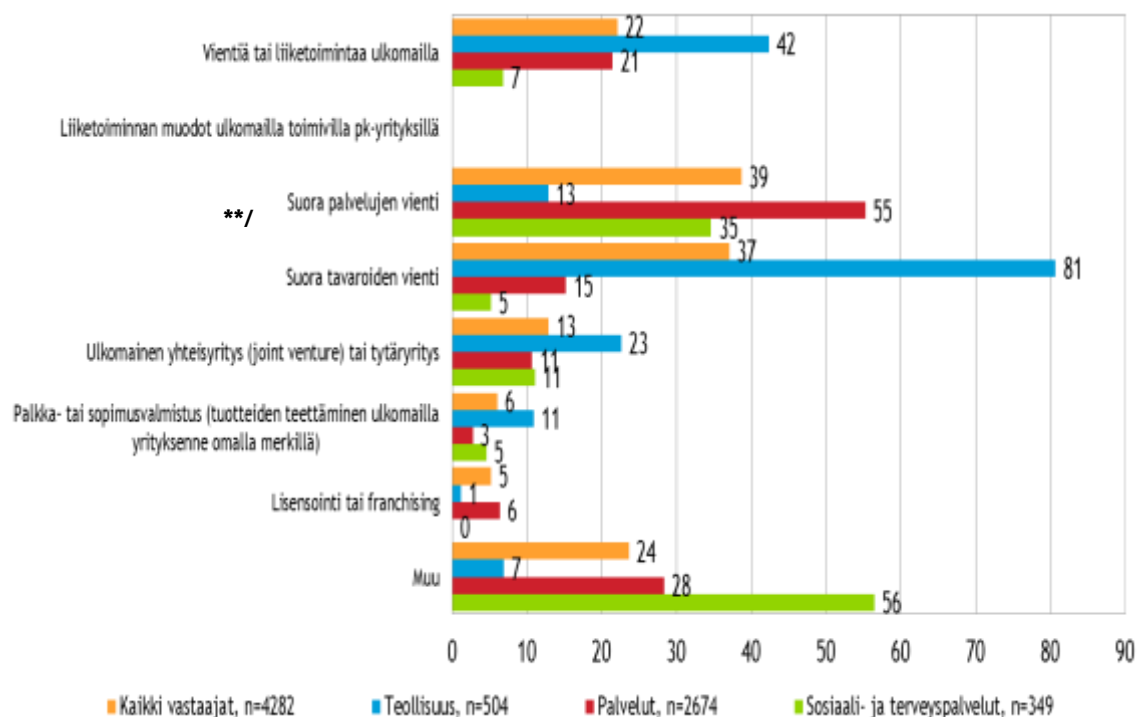
Koko maan pk-yrityksistä noin joka seitsemännellä, teollisuudessa kahdella viidestä ja palvelualan pk-yrityksistä alle joka kymmenennellä on suoraa tuontitoimintaa. Sosiaali- ja terveystalvet alalla yhdellä prosentilla vastanneista on suoraa tuontia.

Taulukko 3. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

| | Koko maa | Teollisuus | Palvelut | Sosiaali- ja terveystalvet |
|------------------------|----------|------------|----------|----------------------------|
| Suoraa tuontitoimintaa | 15 | 38 | 7 | 1 |

Noin joka viidennellä koko maan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Näistä suoraa palvelujen ja myös suoraa tavaroiden vientiä on noin kahdella viidestä. Sosiaali- ja terveystalvet alalla pk-yrityksissä vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla on seitsemällä prosentilla kyselyyn vastanneista. Näistä suoraa palvelujen vientiä on noin joka kolmannella ja suoraa tavaroiden viidellä prosentilla. Toimialalla vastaajamäärät jäivät tässä kohdin pieniksi ja tämä on huomioitava tulosten tulkinnassa.

Kuva 5. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä */

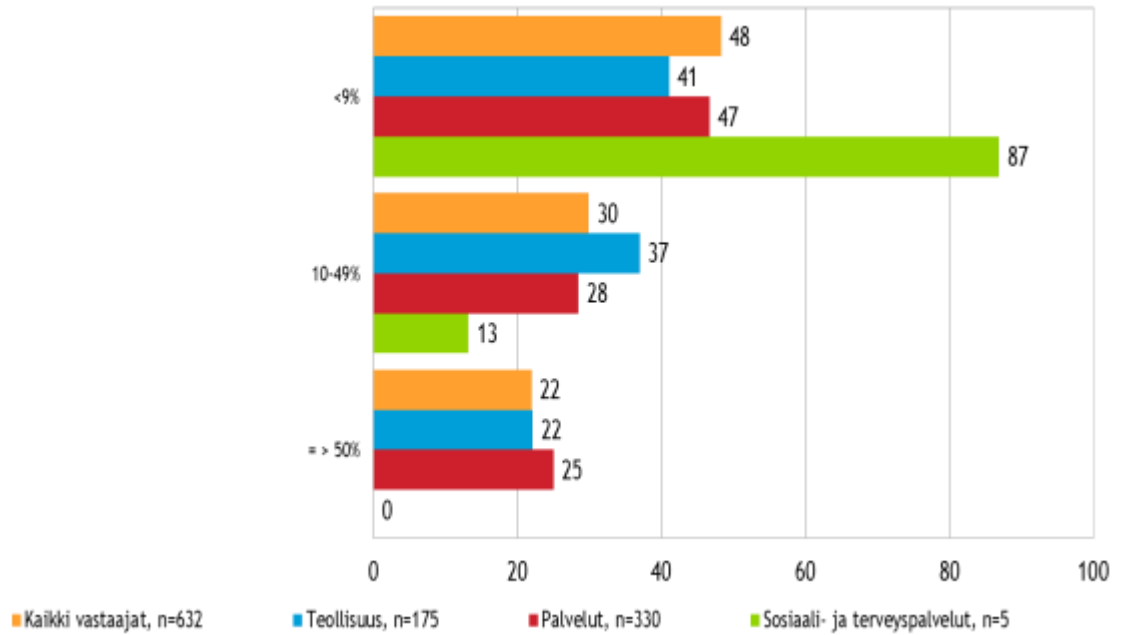


*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

**/ Kysytty aiemmin muodossa Suora vienti; tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia

Vajaalla puolella koko maan suoraan vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Toimialalla vastaajamäärä jäi tässä kohdin hyvin pieneksi ja tämä on huomioitava tulosten tulkinnessa.

Kuva 6. Viennin osuus suoraan vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2016, % yrityksistä

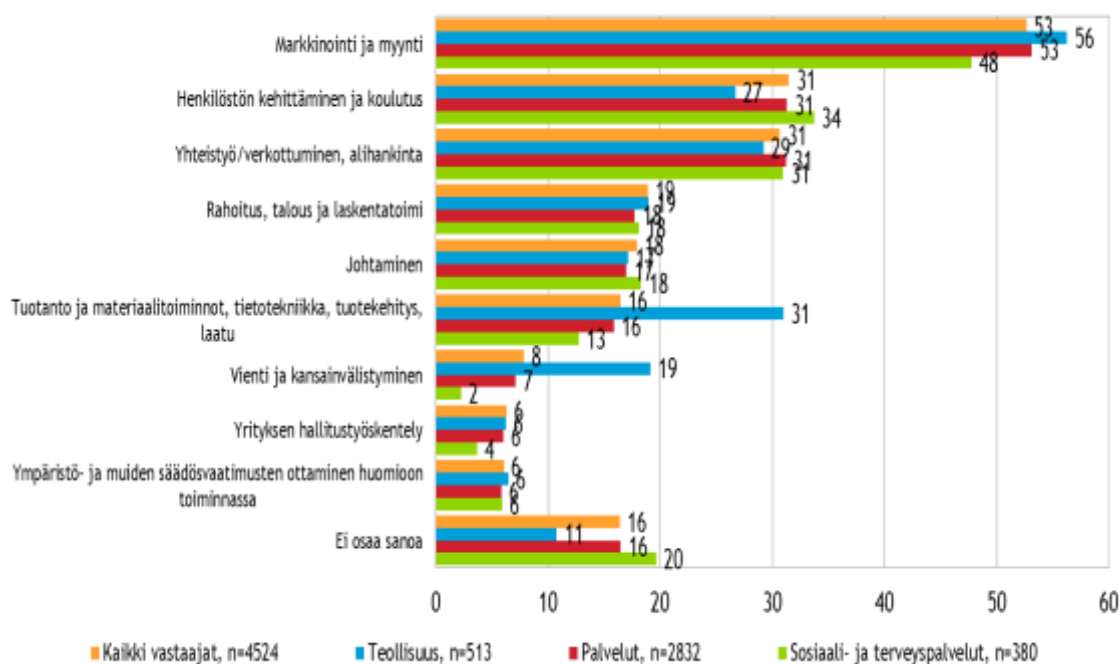


6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN TARPEET JA ESTEET

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (53 % mainitsee). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (31 % mainitsee molemmat).

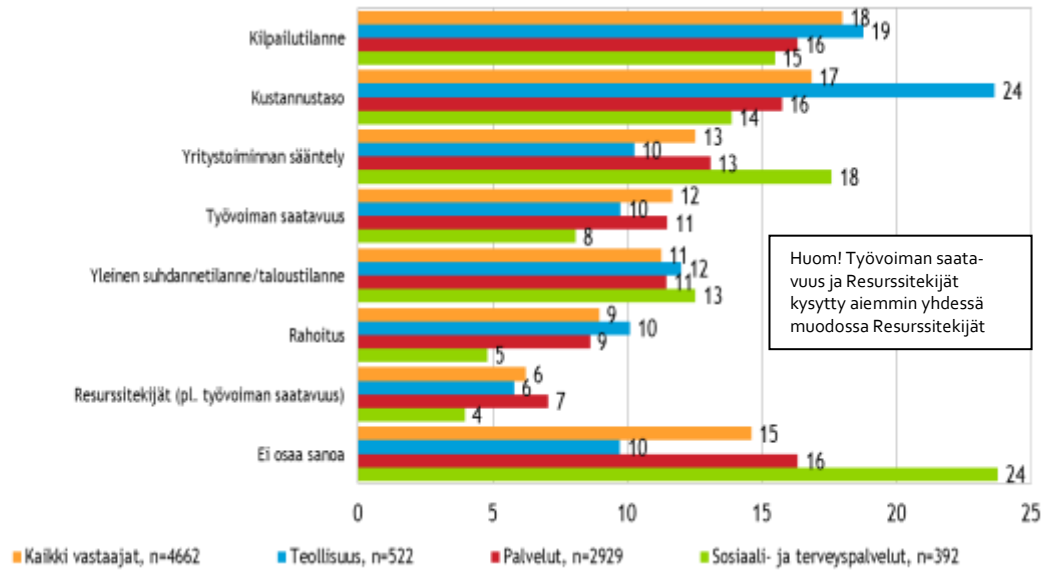
Sosiaali- ja terveystalvan pk-yritysten kehittämistarpeet eivät pääosin merkittävästi poikkea vertailuryhmien tilanteesta; markkinoinnissa ja myynnissä koetaan toimialalla olevan kuitenkin hieman vähemmän kehittämistarvetta. Myös viennissä ja kansainvälistymisessä nähdään alalla vähemmän kehittämistarpeita kuin muissa ryhmissä.

Kuva 7. Pk-yritysten kehittämisen tarpeet, %



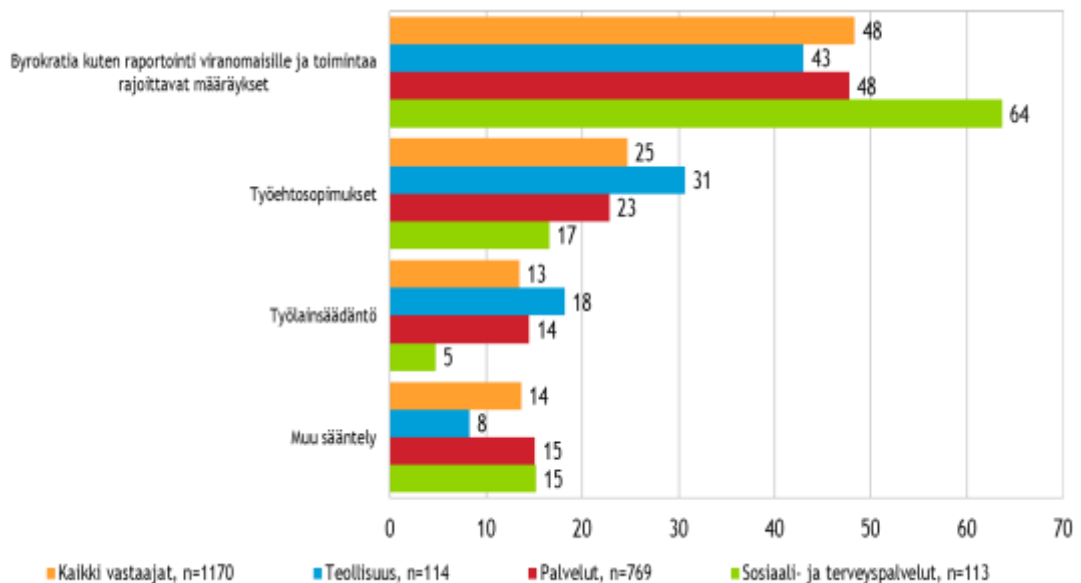
Koko maassa pk-yritysten pahimpina kehittämisen esteinä nähdään tasapäisesti kilpailutilanne ja kustannustaso. Teollisuudessa kustannustaso koetaan muita ryhmiä selvemmin kehittämisen esteenä. Verrattuna kevään 2017 tilanteeseen koetaan yleinen suhdanne/taloustilanne nyt pienempänä kehittämisen esteenä sekä koko maassa että vertailuryhmissä. Sosiaali- ja terveystalvetuissa ennen kilpailutilannetta ja kustannustasoa merkittävimäksi kehittämisen esteeksi nousee yritystoiminnan sääntely.

Kuva 8. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %



Kuva 9. Pk-yritysten sääntelystä aiheutuvat merkittävimmät kehittämisen esteet, %

Yritystoiminnan sääntelyn osatekijöistä byrokratia sekä työehtosopimukset ovat merkittävimmät kehittämisen esteet.

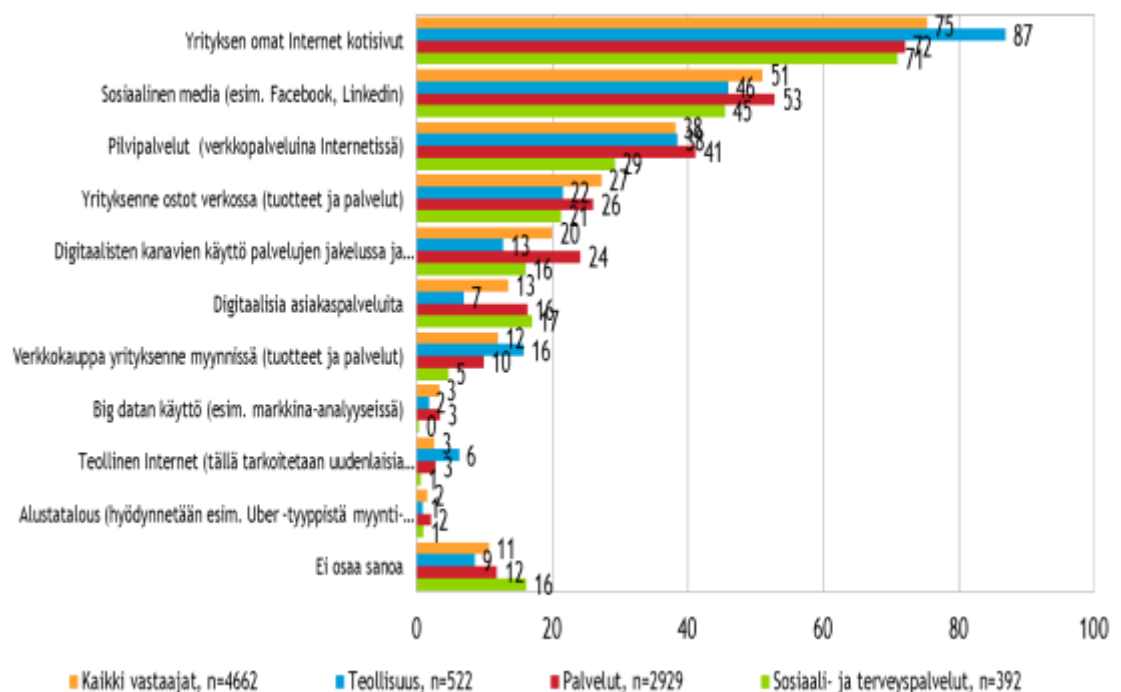


7. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Kolmella neljästä koko maan pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Sosiaali- ja terveystalot yritysten vastanneista seitsemällä kymmenestä ja teollisuudessa lähes yhdeksällä kymmenestä on Internet-sivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

Sosiaali- ja terveystalot palvelujen alalla pilvipalveluja sekä verkkokauppaa yrityksen tuotteiden ja palveluiden myynnissä hyödynnetään vähemmän kuin koko maassa ja vertailutoimialoilla.

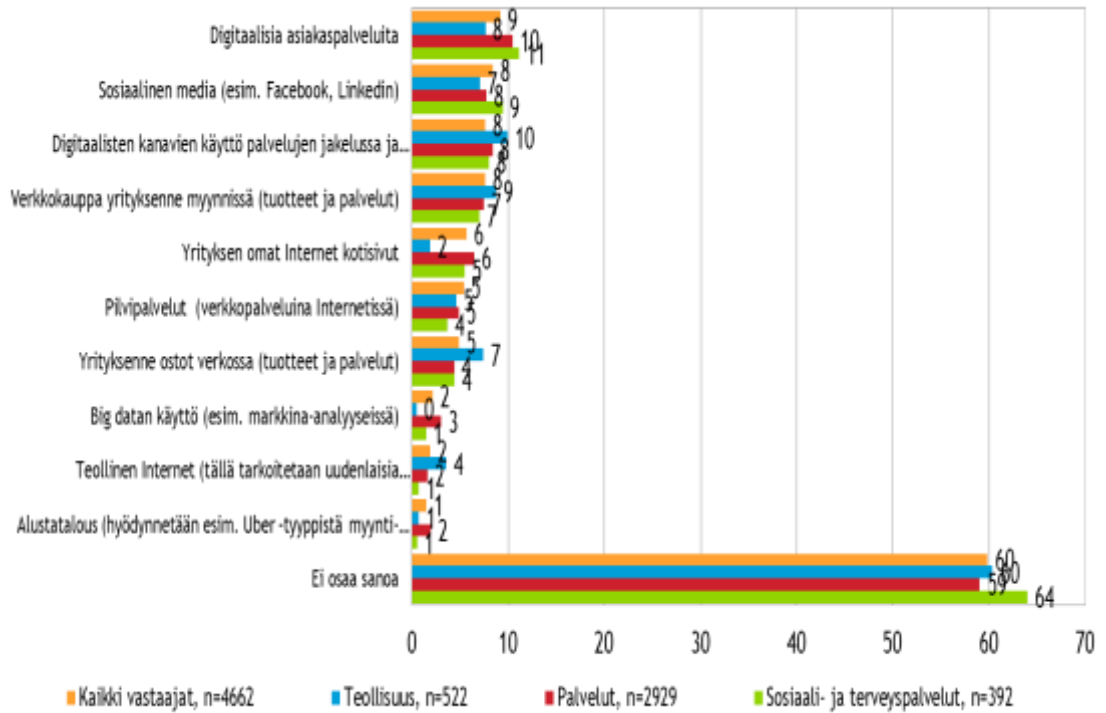
Kuva 10. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %, */



*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

Kuva 11. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %, */

Digitaalisten työkalujen/palvelujen eri vaihtoehtoja aiotaan pk-yrityksissä ainakin jossain määrin vuoden sisällä ottaa käyttöön melko laajamittaisesti. Sosiaali- ja terveystalolla uutena vaihtoehtona mukaan otettu digitaaliset asiakaspalvelut nousee aavistuksen muita työkaluja/palveluita suosituimmaksi. Melko suuri osa vastaajista ei kuitenkaan ottanut kantaa kysymykseen.

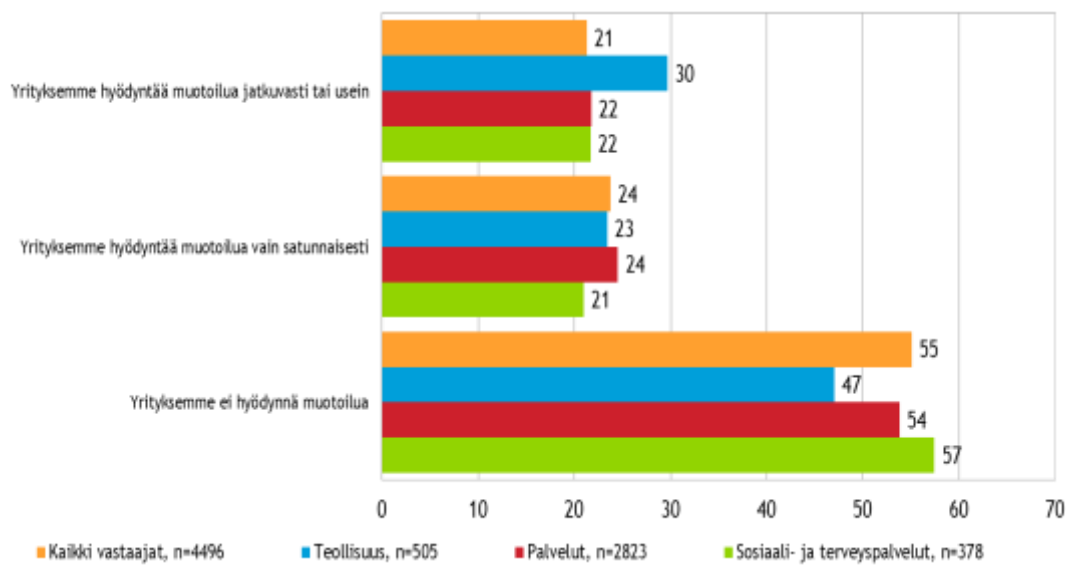


*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

8. MUOTOILUN HYÖDYNTÄMINEN LIIKETOIMINNASSA

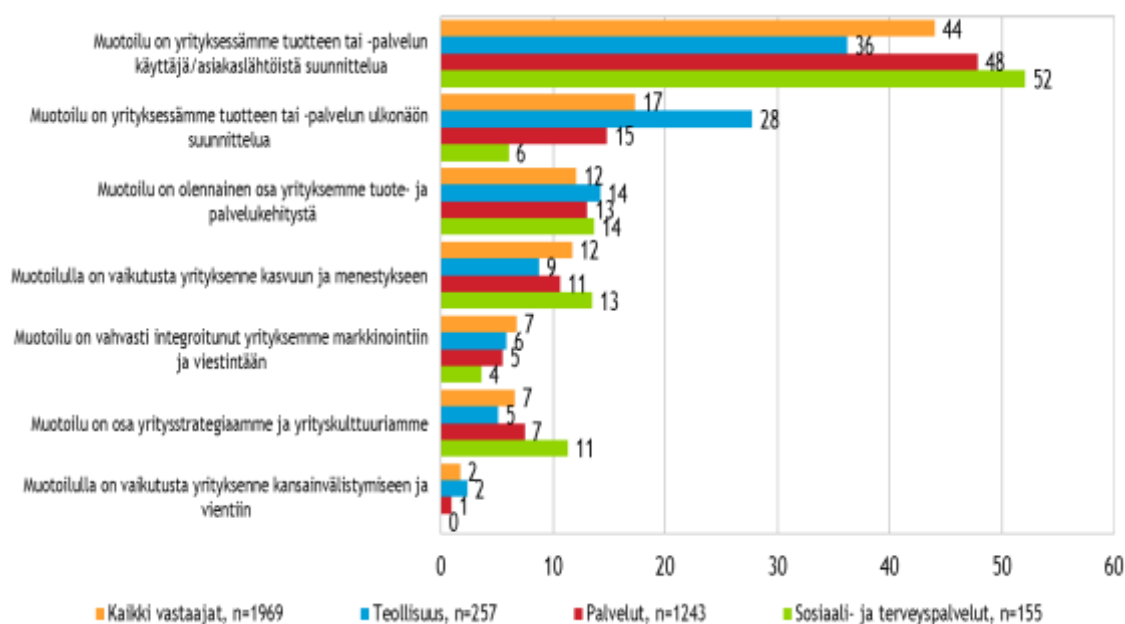
Yli puolet vastanneista koko maan pk-yrityksistä ei hyödynnä muotoilua yrityksen liiketoiminnassa. Toimialoista muotoilua hyödynnetään eniten teollisuuden toimialaa edustavissa pk-yrityksissä. Sosiaali- ja terveystalvan tulokset muotoilun hyödyntämisen osalta ovat pitkälti vastaavat kuin koko maan ja palvelualojen pk-yrityksissä.

Kuva 12. Muotoilun hyödyntäminen yrityksen liiketoiminnassa, %



Merkittävä osa muotoilua liiketoiminnassaan hyödyntävistä pk-yrityksistä sanoo muotoilun olevan yrityksessään tuotteen- tai palvelun käyttäjä-/asiakaslähtöistä suunnittelua. Teollisuusyrityksissä muotoilua hyödynnetään muita ryhmiä enemmän ja sosiaali- ja terveystalalla muita ryhmiä vähemmän tuotteen tai palvelun ulkonäön suunnittelussa.

Kuva 13. Miten muotoilua hyödynnetään pk-yrityksissä?, %



9. OMISTAJANVAIHDOS

Noin puolet vastanneista koko maan pk-yrityspäättäjistä ei ole suunnitellut omistajan vaihdoksen toteuttamista lainkaan. Teollisuudessa osuus on lähes vastaava ja palveluissa sekä sosiaali- ja terveystalvet aloilla hieman suurempi. Omistajanvaihdosta suunnittelevat aikovat toteuttaa vaihdoksen hieman muita aikaikkunoita useammin seuraavan kolmen-viiden vuoden aikana, teollisuudessa lähimmän kahden vuoden aikana.

Taulukko 4. Omistajan vaihdoksen suunnittelu, %

| | Ei lainkaan | 0-2 vuoden aikana | 3-5 vuoden aikana | 6-10 vuoden aikana | 10 > |
|----------------------------|-------------|-------------------|-------------------|--------------------|------|
| Koko maa | 53 | 13 | 15 | 12 | 7 |
| Teollisuus | 50 | 19 | 17 | 12 | 6 |
| Palvelut | 57 | 11 | 14 | 11 | 7 |
| Sosiaali- ja terveystalvet | 60 | 12 | 14 | 10 | 5 |

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Työ- ja elinkeinoministeriö

www.tem.fi



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet